

80. OBLJETNICA MAZIVA - ZAGREB D.O.O.

Maziva-Zagreb d.o.o., član INA Grupe, ove godine obilježavaju 80. godišnjicu rada. Uspjeh tvrtke temelji se na dobroj proizvodnoj i poslovnoj praksi, dugogodišnjem iskustvu, kontinuiranom razvoju, edukaciji i korištenju znanja svojih zaposlenika, praćenjem znanstvenih i praktičnih dostignuća u svijetu uz uvažavanje imperativa zaštite prirode i okoliša. Proizvodi Maziva-Zagreb d.o.o. primjenjuju se u svim industrijskim granama, koriste se u poljoprivredi i šumarstvu, graditeljstvu, prometu, dakle, prisutni su u svakodnevnim aktivnostima pa načelo "kvalitetan proizvod – zadovoljan kupac – zadovoljan zaposlenik – čist okoliš" ima svoje puno značenje i potvrdu u planiranju, razvoju i provedbi poslovnih procesa na učinkovit i djelotvoran način. Proizvodni program Maziva Zagreb obuhvaća više od 200 proizvoda a uključuje ulja i tekućine za motore i motorna vozila, maziva i srodne proizvode za industriju, tekućine i sredstva za obradbu metala, mazive masti za industriju i vozila, sredstva za privremenu zaštitu od korozije, aditive, sredstva za tehnička čišćenja.

U nastavku navodimo značajnije podatke o povijesti i djelatnosti Maziva-Zagreb.

Proizvodnja industrijskih i specijalnih maziva te srodnih proizvoda u Zagrebu, vodi porijeklo od dvije tvrtke – Iskre i rafinerije nafte Olex. U jednoj od njih, tadašnjoj tvornici Iskra godine 1927. započela je industrijska proizvodnja tehničkih masti, stoga se ta godina drži početkom osnovne djelatnosti u Mazivima Zagreb. U godinama nakon II. svjetskog rata, uz Rafineriju nafte Rijeka, Iskra i Enol su također proizvodili mineralna maziva. Zbog srodnih proizvodnji te su se dvije tvrtke 1962. godine integrirale u poduzeće imena Enol - Iskra.

Uspjesi u proizvodnji potaknuli su i sljedeću značajnu integraciju. Naime, samo tri mjeseca nakon integracije velike trojke – Rafinerije u Rijeci, Rafinerije u Sisku te Naftaplina, 1. travnja 1964. u veliku obitelj naftne djelatnosti, pod imenom Enolis ušla je i rafinerija u Zagrebu. Godinu dana kasnije mijenja naziv u INA Rafinerija Zagreb, pod kojim posluje sve do 1. siječnja 1997. godine. Sljedećih pet godina, do 1. travnja 2002. godine, nosi ime INA Maziva Zagreb.

Kako bi se unaprijedili uvjeti za rad i razvoj, iz prostorno skućenih pogona u Klari i Heinzelovoj ulici, vlastitim su sredstvima izgrađena nova postrojenja na današnjoj lokaciji na Žitnjaku gdje su sva postrojenja i ostali dijelovi poslovnog sustava bili u punoj funkciji 1973. godine. U to je doba INA Rafinerija Zagreb bila jedna od najmodernijih specijaliziranih rafinerija u Europi. Predstavljala je zaokruženu cjelinu s pogonima Prerade (destilacija i rafinacija naftenske nafte i prerada rabljenih ulja) i Dorade (finalizacija gotovih proizvoda).

Nakon punih 38 godina poslovanja u okviru nacionalne kompanije INE, 01. travnja 2002. godine osnovana su Maziva-Zagreb d.o.o. koja od tada djeluju samostalno, kao ovisno društvo INA grupe.

Maziva Zagreb su niz godina na području bivše države bila najveći proizvođač mazivih ulja i masti s najširim asortimanom proizvoda namijenjenih industriji svih

proizvodnih tehnologija, svim vrstama prometa i drugim potrošačima. Nakon raspada bivše države, novostvoreni tržišni uvjeti označili su nove i potpuno drugačije uvjete rada i poslovanja. Uz sve teškoće i probleme koji prate osvajanje novih tržišta i u uvjetima snažne konkurencije na domaćem tržištu, posljednjih desetak godina održavan je visok udio proizvoda Maziva Zagreb na hrvatskom tržištu, te stalno povećavan udio proizvoda na tržištima država bivše Jugoslavije i tržištima susjednih zemalja - Austrije, Mađarske, Rumunjske, Rusije, Bjelorusije i drugih.

Proizvodi se razvijaju i usavršavaju temeljem informacija o uvjetima koje maziva moraju zadovoljiti u praktičnoj primjeni, odnosno prema definiranim zahtjevima, specifikacijama i specifičnim uvjetima rada, koje utvrđuju konstruktori i proizvođači strojeva i vozila. Podatke i informacije iz praktične primjene maziva, prikupljaju stručnjaci iz primjensko-tehničkog servisa te ih sa stručnjacima iz razvojne službe analiziraju i utvrđuju parametre kojima novi ili usavršeni proizvodi moraju odgovarati. Tehničko-primjenski servis, kao vrlo važna aktivnost usmjerena sustavnoj brizi i pomoći potrošačima maziva, također je 60-ih godina bila „novotarija”, koju su formiranjem službe primjene, na tržištu bivše države prva uvela baš Maziva Zagreb. Kontinuirano djelovanje organiziranog primjensko-tehničkog servisa i kompetentnost stručnjaka osobito je danas, u uvjetima otvorenog tržišta, velika prednost te iznimno vrijedan izvor informacija o potrebama potrošača, odnosno, trošila i ulazna su informacija za kontinuirana poboljšanja svojstava maziva.

Istraživački rad i laboratorijska ispitivanja jedno je od osnovnih obilježja osam desetljeća duge tradicije proizvodnje. Upravo je u Mazivima-Zagreb d.o.o. 1954. godine započet pionirski posao na području razvoja novih mazivih masti i ulja. Praktički sve danas poznate vrste linitivnih mazivih ulja i masti iz proizvodnog programa Maziva Zagreb kao i tehnologija njihove proizvodnje, rezultat su rada njezinih stručnjaka. Zahvaljujući istraživačkom i inovatorskom radu formulirani su brojni proizvodi, koji su se kvalitetom, radnim svojstvima a posljednjih desetak godina i ekološkom prihvatljivošću, dokazali u praktičnoj primjeni. *Know-how* i operativno iskustvo stručnjaka u istraživanju i proizvodnji i danas su od osnovnog značaja za kvalitetu finalnih proizvoda, kojoj potvrde daju najpoznatiji svjetski proizvođači vozila, strojeva i opreme.

Medalje te priznanja dobivena samo u posljednjih desetak godina na domaćim i renomiranim svjetskim izložbama inovacija - u Pittsburgu (SAD), Bruxellesu i Moskvi, najbolje govore o stručnom iskustvu i kreativnom potencijalu stručnjaka u Mazivima Zagreb. Dobitnici Zlatnih odličja INPEX-a, najveće svjetske izložbe inovacija i novih proizvoda su: INA Rezanol NEP 20 BKK, neaktivno rezno ulje, INA Bu Biosint EKO emulzija za obradbu metala i INA Postupak cijepanja istrošenih emulzija za obradbu metala. Biološki razgradljiva polutekuća mast INA Bioma EP 00 dobitnik je Zlatnog odličja EUREKE i Srebrne medalje Arhimeda u Moskvi, dok je biorazgradljiva maziva mast INA Bioma EP 2 dobitnik Srebrnog odličja INPEX-a. Polusintetička biostabilna emulgirajuća tekućina-INA Bu Biosint EKO dobitnik je priznanja Hrvatske gospodarske komore - Zlatne kune za najbolju inovaciju za 1998. godinu.

Maziva-Zagreb d.o.o. već niz godina održavaju kontakte s poznatim proizvođačima vozila i industrijskih sustava s ciljem dobivanja dopuštenja za primjenu maziva. Rezultat tih nastojanja su brojna dopuštenja za primjenu, dobivena od svjetski poznatih tvrtki kao što su: MAN, DaimlerChrysler, ZF Friedrichshafen, Voith, Steyr, Denison Hydraulics, Cincinnati Machine, MTU (Maschinen und Turbinen Union) i National Marine Manufacturers Association (NMMA).

Osim razvoja kvalitete konvencionalnih maziva, stručnjaci Maziva Zagreb već više od dva desetljeća rade na razvoju proizvoda manje štetnih za okoliš te je razvijen tzv. *zeleni program* maziva odnosno za okoliš manje štetne formulacije maziva.

Izdvajamo samo neke od *zelenih proizvoda*:

INA BIOLANCOL - brzo biološki razgradljivo ulje na osnovi repičinog ulja za podmazivanje lanaca motornih pila.

INA BIOHIDRAOL HEES 46 - brzo biološki razgradljivo hidrauličko ulje na osnovi sintetičkih estera za hidrauličke sustave koji rade na otvorenom i na mjestima gdje postoji mogućnost zagađenja okoliša.

INA BIOMA EP 2, INA BIOMA EP 0, INA BIOMA EP L - biorazgradljive sintetičke mazive masti koje se primjenjuju na mjestima gdje dolazi do izravnog dodira masti i okoliša (npr. pružne skretnice, dijelovi lokomotive i tramvaja, vodena plovila, vodne turbine). INA Bioma EP 2 i INA Bioma EP 0 nosioci su znaka zaštite okoliša Prijatelj okoliša.

INA Progliterm - tekućina za prijenos topline na osnovi propilenglikola koja se primjenjuje prvenstveno kao neotrovno rashladno sredstvo u prehrambenoj industriji zamjenjujući antifriz na osnovi monoetilenglikola.

Kvalitetu proizvoda Maziva-Zagreb d.o.o. koja je rezultat domaćeg znanja ove je godine potvrdila i Hrvatska gospodarska komora. Proizvod INA SMK 70 – masa (kompand) za punjenje i zaštitu telefonskih kabela te proizvodi iz programa tekućina za čišćenje vjetrobranskih stakala, INA Autoglas za ljetno razdoblje i INA Autoglas E25, nositelji su prava uporabe znaka Hrvatska kvaliteta.

Osim proizvodnje iz osnovnog programa – masti i ulja za motorna vozila i industriju, u Mazivima-Zagreb d.o.o. se proizvode i srodni proizvodi među kojima i polimerni aditivi za maziva ulja, pod komercijalnim nazivom INA Viskokril. Pokretanjem vlastite proizvodnje polimernih aditiva u Mazivima Zagreb, supstituiran je njihov uvoz iz zapadnih zemalja, čime se INA uvrstila u red samo nekoliko svjetskih proizvođača polimernih aditiva.

U skladu s trendom porasta potrošnje plastične ambalaže i sve izrazitijim zahtjevima za njezinom kvalitetom, pokrenuta je proizvodnja plastične ambalaže za vlastite potrebe. Pogon za proizvodnju plastične ambalaže pušten je u rad 1990. godine i do danas kontinuirano radi. Maziva Zagreb su se često i uz puno rizika upuštala u pionirske poslove. U novije vrijeme, prva su u INI i među prvima u Hrvatskoj uvela integrirani informacijski sustav svih poslovnih aktivnosti po BSP metodi, koja je preteča današnjeg SAP-a, za što je dobila visoka priznanja.

U cilju unapređivanja poslovnih procesa a time poboljšavanja kvalitete proizvoda i usluga prema zahtjevima i očekivanjima kupaca, Maziva Zagreb su se među prvima u INI i Hrvatskoj opredijelila za sustav osiguranja kvalitete u svim segmentima poslovanja.

Godine 1996., među prvima u Hrvatskoj i među prvima u kemijskoj i petrokemijskoj branši uspjela su uvesti i certificirati sustav upravljanja kvalitetom po zahtjevima norme ISO 9001:94 i recertificirati 2002. godine prema ISO 9001:2000. Kao četvrta tvrtka u Hrvatskoj, Maziva Zagreb su 1999. godine dobila certifikat za Sustav upravljanja zaštitom okoliša po normi ISO 14001:1996 i kasnije po ISO:14001:2004. Sustav upravljanja zdravljem i sigurnošću OHSAS 18001:1999. u primjeni je od 2001. godine a certificiran je u lipnju 2002. godine. Sustavi obuhvaćaju sve poslovne aktivnosti a zbog veće učinkovitosti i djelotvornosti, sustavi su integrirani u jedan cjeloviti Sustav upravljanja kvalitetom, zaštitom okoliša, zdravljem i sigurnošću.

Sukladno dobroj poslovnoj praksi i ustrajnom opredjeljenju ispunjavanja potreba i očekivanja kupaca te djelotvornoj zaštiti prirode i okoliša, od 1999. godine zbrinjavaju se rabljena ulja, emulzije i zauljene otpadne vode. Tada je to bio značajan iskorak i jedinstven pristup u zaštiti okoliša u Hrvatskoj. U početku su ove aktivnosti obuhvaćale kupce proizvoda tvrtke. Međutim, s obzirom na razvoj svijesti o potrebi zaštite i očuvanja prirode i okoliša i, naravno, temeljem zakonskih propisa, Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja i graditeljstva je u lipnju 2007. donijelo odluku o dodjeli koncesija Mazivima-Zagreb d.o.o. za obavljanje djelatnosti skupljanja i uporabe otpadnih mazivih ulja na području Republike Hrvatske.-

U studenom 2006. godine Hrvatska akreditacijska agencija (HAA) je na temelju rezultata provedenog ocjenjivanja, utvrdila osposobljenost Maziva-Zagreb d.o.o., Sektora za unapređenje proizvoda i kontrolu kvalitete za provedbu ispitivanja svojstava naftnih proizvoda, otpadnih ulja i voda i uzorkovanje naftnih proizvoda. Akreditacijom je obuhvaćeno 19 metoda, a od toga 18 metoda ispitivanja svojstava naftnih proizvoda, otpadnih ulja i voda i metoda ručnog uzorkovanja tekućih naftnih proizvoda iz pojedinačnih sitnih pakovanja, bačvi, kanti, autocisterni, vagoncisterni, kontejnera i rezervoara. Danas je Centralni ispitni laboratorij osposobljen i opremljen za provedbu ukupno 96 različitih metoda ispitivanja fizikalno-kemijskih i mehaničko-dinamičkih svojstava mazivih ulja, mazivih masti i srodnih proizvoda, ekoloških parametara i otpada (otpadnog ulja, otpadne emulzije i zauljene vode).

U 80 godina dugu povijest i tradiciju Maziva-Zagreb d.o.o. utkana je i tradicija djelovanja Hrvatskog društva za goriva i maziva. Najistaknutiji i najaktivniji članovi i nositelji aktivnosti Društva uvijek su bili i stručnjaci Maziva Zagreb, koji su svojim zalaganjem i radom promicali znanje i stručnost iz područja goriva i maziva te sudjelovali u radu brojnih institucija s područja normizacije, zakonodavstva, zaštite okoliša, tehnologija te drugih.

Priredila Vesna Jakovac